

Ομοιότητες και αντιθέσεις στις απόψεις του Μ. Φώτιου και του Ν. Μακιαβέλι για την πολιτική εξουσία (Αγάπη Παπαδοπούλου, ΜTh)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Συνολικά μιλώνοντας, μπορεί κανείς να καταλάβει πώς δύο άνθρωποι που έζησαν σε διαφορετικές εποχές και διαφέρουν μεταξύ τους ως προσωπικότητες, καθώς εκφράζουν διαφορετικές θεωρίες, όχι μόνο όσον αφορά τους ηγεμόνες και τις ηγεμονίες, αλλά γενικότερα τις αντίθετες απόψεις για τη ζωή και τους ανθρώπους, μπορεί να έχουν και κοινά μεταξύ τους. Το γεγονός ότι κάποιος διαφωνεί με κάποιον άλλο, δε σημαίνει πως δεν υπάρχουν κάποια κοινά χαρακτηριστικά τα οποία μπορούν να ενώσουν τους ανθρώπους μεταξύ τους. Οι δύο αυτές μεγάλες προσωπικότητες, ο Πατριάρχης Φώτιος και ο Νικολό Μακιαβέλι συμφωνούν σε κάποια σημεία και αυτό είναι κάτι που πρέπει να μη λησμονηθεί. Αλλά ακόμα και οι διαφορές μεταξύ των ανθρώπων δεν πρέπει να τους χωρίζουν, αλλά μέσα από αυτές μπορεί να δημιουργηθεί αφορμή για διάλογο, ανάλυση, σύγκριση και κατανόηση και των δύο πλευρών. Και για γίνει αυτό σωστά, χρειάζεται σωστή τοποθέτηση της εποχής. Διότι είναι αδύνατον να κατανοήσει

κανείς κάτι αν δεν το εντάξει στα ιστορικά του πλαίσια.

Από την άλλη πλευρά, οι δύο συγγραφείς σίγουρα διαφέρουν σε πολλά σημεία της θεωρίας τους, αλλά το βασικό είναι ότι και οι δύο επιθυμούν τα ίδια πράγματα. Μπορεί ο Μέγας Φώτιος να αναπτύσσει τις απόψεις του για την εξουσία διαφορετικά από ότι τις αναπτύσσει ο Μακιαβέλι, αλλά ο Μέγας Φώτιος κινείται σε δεοντολογικό επίπεδο, αναφέρει πώς πρέπει να είναι ο ηγέτης και γενικά η συμπεριφορά των ανθρώπων. Στην πραγματικότητα όμως αυτά τα οποία αναφέρει δεν είναι εύκολο να εφαρμοστούν πάντα και από όλους. Ενώ ο Μακιαβέλι κινείται σε ρεαλιστικό επίπεδο, αναφέρει πώς κινείται και φέρεται ένας ηγέτης και αυτό είναι κάτι το πραγματικό που υφίσταται στην εποχή του. Και ο Μακιαβέλι όμως θα ήθελε η κοινωνία να ήταν διαφορετική. Δεν φαίνεται να εκφράζει μία κατάσταση που του αρέσει όπως είναι, απλώς την περιγράφει όπως τη βιώνει. Εκφράζει έκδηλα την πικρία του για τον κόσμο στον οποίο ζει. Ο ιερός Φώτιος από την άλλη περιγράφει μια ιδανική κατάσταση στην κοινωνία στην οποία ζει. Η πολιτική κατάσταση όμως δεν είναι ιδανική καθώς η πολιτεία αποτελείται από ανθρώπους. Και οι άνθρωποι δεν είναι τέλειοι, αλλά σφάλλουν. Η θεολογική προοπτική μπορεί να προσδώσει μια δυναμική θεώρηση της κοινωνίας και να εμπνεύσει μια επίγεια αρμονική λειτουργία του κοινωνικού συνόλου.

Μέσα από την ανάλυσή μας πιστεύουμε ότι εντοπίστηκαν επαρκώς οι βασικές θέσεις των δύο αυτών μεγάλων ανδρών. Το θέμα της ηθικής της πολιτικής εξουσίας τους απασχολεί το ίδιο και τους δύο. Πάντως, και οι δύο συγγραφείς

επιθυμούν την κραταιότητα και αξιοπρέπεια του ηγεμόνα. Απλά ο μέγας Φώτιος κινείται περισσότερο σε δεοντολογικό επίπεδο, ενώ ο Μακιαβέλι φαίνεται κυνικός επειδή κινείται σε ρεαλιστικό επίπεδο, ανεξαρτήτως αν δεν συμφωνεί με την κατάσταση που επικρατεί. Αλλιώς θα ήθελε να είναι η εικόνα του ηγεμόνα· παρόλα αυτά την περιγράφει ακριβώς όπως τη βιώνει στην εποχή του. Οι θεωρίες τους είναι ενδιαφέρουσες, σε κάποια σημεία διαφέρουν αρκετά, όπως θα περίμενε κανείς. Αλλά σε κάποια άλλα σημεία υπάρχουν και ομοιότητες και αυτό είναι εντυπωσιακό. Και στους δύο οφείλεται ωστόσο σεβασμός στην προσέγγιση των απόψεών τους. Το πλαίσιο που έζησε ο καθένας δικαιολογεί το πνεύμα του καθενός και είναι και η γενεσιουργός αιτία των απόψεών τους, αφού το πλαίσιο στο οποίο ζει κανείς, τον καθορίζει και διαμορφώνει το χαρακτήρα του.

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)